

ADANA KADI SİCİLLERİ
49 NUMARALI
ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ

Hazırlayan
Dr. Ömer KORKMAZ

© Copyright 2020

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7707-81-7

Kitap Adı

Adana Kadı Sicilleri 49 Numaralı
Adana Şer'iyeye Sicili

Yazar

Ömer KORKMAZ

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

FIC014000

DOI

10.37609/akya.148

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Kadı sicilleri, Osmanlı Devleti'nin ve toplumunun birçok yönüne ışık tutan en önemli belgelerden kabul edilmektedir. Zira kadı sicilleri muhteva itibarıyla son derece zengin bir içeriğe sahiptir. Kadı sicilleri sadece mahkemede kadılar tarafından görülen dava kayıtlarını içeren defterler değildir. Bu defterlerde hukuk davalarına ilaveten vali, kadı, müftü, müderris, mütesellim, imam, subaşı, kethüda vb. birçok görevlinin atama ve azilleri gibi idari işlemlere ait kayıtlar bulunmaktaydı. Şehirde bulunan vakıflar ve bu vakıflara ait bina, köprü, cami, su yolu inşaatı ile kaldırımların tamiri ve eğitim müesseselerinin ihtiyacının karşılanması gibi tüm işlemlerin takibi de kadı marifetiyle yapılarak deftere kaydedilmesi istenirdi.

Kadı sicillerinin yayımlanmasını Osmanlı Devleti'nin hukukî, iktisadî, siyasî ve sosyal tarihinin tüm yönleriyle aydınlatılması açısından son derece önemli olduğu kabul edilmekle birlikte karşılaşılan bilimsel ve ekonomik zorluklar bu defterlerin yayınlanmasını engellemekte ya da geciktirmektedir. Ancak son dönemlerde bu konuda önemli bir gayretin olduğu görülmektedir. Örneğin İSAM, 2010 Avrupa Kültür Ajansı'nın desteğiyle kadı sicillerinden bazılarını 40 cilt halinde neşretmiştir. Bu çalışmaya İBB Kültür A.Ş. ve Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi ortaklığıyla 60 cilt daha eklenmiştir. Ayrıca üniversitelerin Tarih, İlahiyat ve Hukuk bölümlerinde de akademik çalışmalara konu olarak birçok defter neşredilmiştir. Ancak bu çalışmalar kadı defterlerinin sayısı dikkate alındığında cüzi bir kısmını teşkil etmektedir. Adana merkez kazasına ait 150 defter bulunmakta olup aynı durum bu defterler için de geçerlidir. Bu çalışmada Adana merkez kazasına ait olan 49 numaralı şer'iyeye sicili defteri neşre hazırlanmıştır. Böylelikle Adana'nın aile, toplum, ekonomi, hukuk vb. birçok alanının tarihine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca dizini bulunmadığı için aranan bilgilere kolayca ulaşılamayan ve okunmasında güçlük bulunan bu sicil defteri, araştırmacılar tarafından daha rahat anlaşılacağı için zaman kaybının önüne geçilmesi ve akademik çalışmalarda daha kolay kullanılabilmesi hedeflenmektedir.

Bu çalışma hazırlanırken katkılarını esirgemeyen hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışmanın basılmasını üstlenen Akademisyen Kitabevi'nin yöneticilerine şükranlarımı sunarım. Bu çalışmayı SBA-2019-12247 koduyla destekleyen Çukurova Üniversitesi BAP birimine de teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
ADANA ŞER'İYYE SİCİLLERİ.....	3
49 NUMARALI ADANA ŞER'İYYE SİCİLİ MUHTEVASI	
VE BELGE ÖZETLERİ.....	5
MUHTEVASI.....	5
Belgelerin Konularına Göre Tasnifi	7
BELGE ÖZETLERİ.....	11
Belge 1 (Mukâtaa)	11
Belge 2 (Mukâtaa)	11
Belge 3 (Miras).....	11
Belge 4 (Salyâne)	11
Belge 5 (İstibdâl Hücçeti).....	12
Belge 6 (Yaralama ve Sulh).....	12
Belge 7 (Naip Ataması).....	12
Belge 8 (Miras).....	12
Belge 9 (Şirket Davası).....	13
Belge 10 (Bey').....	13
Belge 11 (Vakıf Davası).....	13
Belge 15 (Alacak Davası).....	14
Belge 16 (Vakıf İçin Mütevellilik Davası).....	14
Belge 17 (Vakfiye)	14
Belge 18 (Vakfiye)	15
Belge 19 (Valinin Borç Ödemesi).....	15
Belge 20 (Valinin Borç Ödemesi).....	15
Belge 21 (Tahvil).....	16
Belge 22 (Ev Satış Hücçeti).....	16
Belge 23 (Müftü Ataması)	16
Belge 24 (Ev Satış Hücçeti).....	16
Belge 25 (Vakfiye)	16
Belge 26 (Tereke).....	17
Belge 27 (Şirket Davası).....	17
Belge 28 (Bey'-i Vefa)	17
Belge 29 (Ev Satış Hücçeti).....	18
Belge 30 (Ev Satış Hücçeti).....	18
Belge 31 (Vakfiye)	18

Belge 32 (Vergi)	19
Belge 33 (Mütesellim Ataması).....	19
Belge 36 (Tereke)	19
Belge 37 (Hutbe Emri).....	19
Belge 38 (Ferman)	20
Belge 39 (Vali Ataması)	20
Belge 40 (Mütesellim Ataması).....	20
Belge 41 (İmam Ataması).....	20
Belge 42 (İmam Ataması).....	21
Belge 43 (İmam Ataması).....	21
Belge 44 (Mukâtaa)	21
Belge 45 (Konak Hazırlanması Emri).....	21
Belge 46 (Müezzin Ataması)	22
Belge 48 (?) (Ferman)	22
Belge 49 (Erzak Hazırlanması Emri)	22
Belge 50 (Deve Emri).....	22
Belge 51 (Beytü'l-mal Emni Ataması).....	23
Belge 52 (Ferman)	23
Belge 53 (İmam Ataması).....	23
Belge 54 (İmdâd-ı Hazariyye).....	23
Belge 55 (Mukâtaa)	23
Belge 56 (Mukâtaa)	24
Belge 57 (Hutbe Emri).....	24
Belge 58 (Yeniçeri Serdarı Ataması)	24
Belge 59 (Mahkemeye Tâli Ataması)	24
Belge 60 (Mektebin Genişletilmesi İzni)	25
Belge 61 (Esnaf Şeyhi Ataması)	25
Belge 62 (Mütesellim Ataması).....	25
Belge 63 (İmdâd-ı Hazariyye).....	25
Belge 64 (Valinin Borç Alması)	26
Belge 65 (Valinin Borç Ödemesi).....	26
Belge 66 (Valinin Borç Ödemesi).....	26
Belge 67 (Esnaf Şeyhi Ataması)	26
Belge 68 (Müderris Ataması).....	26
Belge 69 (Ferman)	26
Belge 70 (Kışlak Vergisi).....	27
Belge 71 (Kışlak Vergisi).....	27
Belge 72 (Mütesellim Ataması).....	27
Belge 73 (Müderris Ataması).....	27
Belge 74 (Hatip Ataması)	27
Belge 75 (Mescidin Camiye Çevrilmesi).....	28

Belge 76 (Beytü'l-mal Emini Ataması)	28
Belge 77 (Ferman)	28
Belge 78 (Tımar Verilmesi)	28
Belge 79 (Tımar Verilmesi)	28
Belge 80 (Deve Parasının Ödenmesi)	29
Belge 81 (Vakıf Davası).....	29
Belge 82 (?) (Valinin Borç Ödemesi)	29
Belge 90 (Vali ile Alacak Tartışması)	30
Belge 91 (Kira Ödemesi)	30
Belge 92 (Ev Kiralama)	30
Belge 93 (Borç Ödemesi).....	30
Belge 94 (Deve Görevlisi İçin Ödeme).....	30
BELGELERİN TRANSKRİPSİYONU	31
SONUÇ.....	105
KAYNAKÇA	107

KAYNAKÇA

- Aslan, Nasi. "Milli Arşivimiz İçerisinde Şer'iyeye Sicilleri Eğitim ve Terminoloji Problemi". I. Milli Arşiv Şûrası: Tebliğler-Tartışmalar: 20-21 Nisan 1998. ed. Rahim Erişti. 187-194. Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 1988.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Adana Şer'iyeye Sicilleri (AŞS), 32 Numaralı Defter.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Adana Şer'iyeye Sicilleri (AŞS), 49 Numaralı Defter.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Adana Şer'iyeye Sicilleri (AŞS), 132 Numaralı Defter.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Anadolu Kazakerliği Rûznâmçeleri, 37 Numaralı Defter.
- Tarsûsî, Ebû İshâk Necmüddin İbrâhîm b. Alî b. Ahmed. *Enfa'u'l-vesâ'il ilâ tahrîri'l-mesâ'il*, Kahire: Matbaatü's-şark, 1344.
- Korkmaz, Ömer-Aslan, Nasi. "49 Numaralı Adana Şer'iyeye Sicilinin Muhteva Açısından Tahsil ve Değerlendirilmesi", *İKSAD 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Adana*, İksad Yayınları 2019.